Oma keel

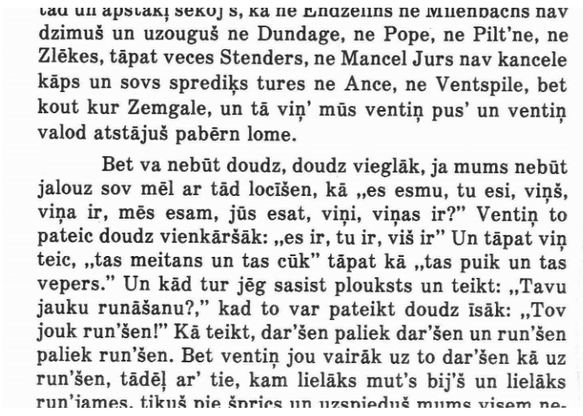
tad un apstākļi sekoj's, kā ne Endzelīns ne Mīlenbacs nav dzimuš un uzouguš ne Dundage, ne Pope, ne Pilt'ne, ne Zlēkes, tāpat veces Stenders, ne Mancel Jurs nav kancele kāps un sovs spredīkš tures ne Ance, ne Ventspile, bet kout kur Zemgale, un tā viņ' mūs ventiņ pus' un ventiņ valod atstājuš pabērn lome.

Bet va nebūt doudz, doudz vieglāk, ja mums nebūt jalouz sov mēl ar tād locīšen, kā „es esmu, tu esi, viņš, viņa ir, mēs esam, jūs esat, viņi, viņas ir?" Ventiņ to pateic doudz vienkāršāk: „es ir, tu ir, viš ir" Un tāpat viņ teic, „tas meitans un tas cūk" tāpat kā „tas puik un tas vepers." Un kād tur jēg sasist plouksts un teikt: „Tavu jauku runāšanu?," kad to var pateikt doudz īsāk: „Tov jouk run'šen!" Kā teikt, dar'šen paliek dar'šen un run'šen paliek run'šen. Bet ventiņ jou vairāk uz to dar'šen kā uz run'šen, tādēļ ar' tie, kam lielāks mut's bij'š un lielāks run'james, tikuš pie šprics un uzspieduš mums visem ne-

Foto autors Ventspils Tūrisma informācijas centra foto arhīvs

Liivi murre – VENTIŅMĒL(VENTINKEEL) on üks kolmest läti keele murdest.
Läti keeles on kolm murret (kesk-, liivi- ja ülem-maa), mis moodustati läti hõimude – kuurlaste, zemgali, seeli, latgali – keelte (või nende murrete) põhjal ja mis ühendavad 512 murded.
LIIVI MURRES, MIDA VAREM KUI TAAMNIKU MUREKS nimetati –räägitakse Kuramaas Alsungast põhja poole, Kuldigas ja Vidzeme lääneosas. Seda murret on liivi keel mõjutanud rohkem kui teisi läti keele murdeid. Liivi murdes eristatakse kahte peamist murderühma: Kuramaa ehk TAAMNIKU Liivi murdeid ja Vidzeme Liivi murdeid.
Liivi murde nimi on seotud nendel aladel elanud liivlastega, kes segunedes hiljem lätlastega , jättes läti keeles oma Liivi keele tunnused.
Põhijooned, mis tekkisid Liivi soome-ugri keele mõjul on järgmised:

- Grammatilisi sugusid ei eraldata nagu ka soome-ugri keeltes;
- Sufiksite ja lõpusilpide lühendamine

Üks tüüpilisemaid taamnikute murde nähtusi on naissoost asesõna tema(viņa) asendamine meessoost asesõnaga viņš>viš seega ei kasutata naissoost asesõna
Tuntud läti dialektoloog prof. Marta Rudzīte küsib: "võib-olla jääksid kirjarullid oma loomulikku keskkonda kauemaks, kui meie suhtumine neisse muutuks, kui hakkaksime neid pidama samasuguseks kultuuriväärtuseks nagu rahvalaule, rahvariideid jne.?"
Saadaval raamat – Blinķs Ventiņmēlē (Ventinkeeles) Autor: Uldis Grīnbergs. Raamat ilmus 2019. aastal. "Īs ventiņ gramatik und tāmnik vārdnic ehk blinķs ventiņmēlē" on kirjutatud kaasahaaravas vormis, kuid tänu sellele on see igale huvilisele mitte vähem teaduslikult põhjendatud "ventiņ keele" teejuht, mis võimaldab tutvuda keele mitmekülgsete väljendusviisidega. see sädelev läti keele dialekt.Sõnaraamatu autor on filoloog Uldis Grīnbergs, kirjastaja – Ventspilsi muuseum, kirjastus – Jānasēta. Raamat on rikkalikult illustreeritud 19. saj. lõpp ja 20. sajand avafotod ja õpikuillustratsioonid Ventspilsi muuseumi kogust.
(*Läti: LU Läti Keele Instituut, "Läti keele murdeatlase foneetika". Riia: LU Läti Keele Instituut, 2013, lk 304; Alates: LU Läti Keele Instituut, "Läti keele murdeatlase morfoloogia I". Riia: Zinātne, , 2021, lk 288; Alates: LU Läti Keele Instituut, "Allikad pole veel ammendatud. Läti murded 21. sajandil". Riia: LU Läti Keele Instituut, 2016, lk 512Alates: Rudzīte, M. Töid läti dialektoloogiast. Riia: LU, 2005. ; Alates: Rudzīte, M. Läti dialektoloogia. Riia: Läti Riiklik Kirjastus, 1964.; Alates: Rudzīte, M. Töid läti dialektoloogiast. Riia: LU, 2005.;LU Läti Keele Instituut, "Allikad pole veel ammendatud." Läti keele murded 21. sajandil". Riia: LU Läti Keele Instituut, 2016, lk 512)*

Akmeņu iela 5, Ventspils

Akmeņu iela 5